

**PROGRAM
EDUKACJI EKOLOGICZNEJ
W PRZEDSZKOLU PUBLICZNYM w
STRZESZOWIE**

Opracowała: mgr Jolanta Kosela

Strzeszów 2011/2012

Wstęp

„Ekologia to konieczność!”- Dawno temu gdzieś usłyszałam to zdanie a ono głęboko zapadło mi w pamięć.

Matka natura otoczyła nas pięknem. Świat, w którym żyjemy jest częścią tego piękna. Może stać się tak, że w pogoni za lepszym życiem ten piękny świat zniknie bezpowrotnie. Jedną z form ochrony jest odpowiednia edukacja, poczynając od lat najmłodszych. Aby odniosło to jak największy skutek już przedszkolakom należy wdrażać zamiłowanie do ojczystej przyrody i mądre jej użytkowanie. Dlatego już w przedszkolu musimy zakorzenić szeroko rozumianą dbałość o środowisko, najpierw to najbliższe a później to dalsze.

Dziecko ma wrodzoną potrzebę poznawania siebie i otaczającego je świata. Wiek przedszkolny jest wiekiem pytań. Dzisiaj preferuje się podejście wychowania podmiotowego, twórczego dającego dziecku możliwość samodzielnego działania i rozwiązywania problemów pod kierunkiem nauczyciela, dorosłego lub we współpracy z rówieśnikami.

Nauczyciel wychowania przedszkolnego działa wspólnie z dzieckiem, dyskutuje, szuka związków, przyczyn, skutków, analizuje, współdziała w toku zabaw i zadań. Z tego względu edukacja proekologiczna ma bardzo rozległe horyzonty. Nauczyciel ma swobodę wyboru metody, treści i pomocy, dostosowując je do potrzeb dzieci, aspiracji rodziców czy nawet lokalnej społeczności.

Dzieci uczą się poprzez zabawę, obserwacje i doświadczanie a tego w naszym przedszkolu nie brakuje.

Tematyka ekologii nurtowała mnie już od dłuższego czasu, zwłaszcza że dbałość o czyste środowisko zaczynamy kształtować my- nauczyciele przedszkola. Postanowiłam stworzyć program ekologiczny na potrzeby mojej placówki tj. przedszkola wiejskiego, położonego w niedalekiej odległości od miasta powiatowego i wojewódzkiego.

Od dawna organizuję i prowadzę w przedszkolu zajęcia zawierające treści ochrony środowiska. Wpajane zasady pozostawienia Ziemi czystszej, mniej zaśmieconej, zmotywowały mnie do większego zaangażowania się w problem, do większego działania. Stworzyłam, więc proponowany przeze mnie program „Edukacja ekologiczna w przedszkolu” . Program ma charakter otwarty, można go zmieniać i modyfikować w zależności od potrzeb przedszkola i możliwości dzieci. Jest spójny z zadaniami przedszkola i w zgodzie z nową podstawą programową.

Nauczyciel pełni w nim rolę przewodnika i koordynatora działań. Formy i metody pracy będą różnorodne, dostosowane do poziomu i możliwości rozwojowych dzieci, doświadczeń życiowych oraz nawyków wyniesionych z domu.

CELE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W PRZEDSZKOLU

W zakres edukacji ekologicznej wchodzi wszelkiego rodzaju działania mające na celu m. in.:

- Uświadomienie, że życie bez kontaktu z przyrodą jest niemożliwe. Wszystko, co jest potrzebne człowiekowi do życia, czerpie on ze środowiska;
- Pogłębienie wiadomości na temat roślin i zwierząt żyjących na Ziemi.
- Kształtowanie podstawowych zasad ochrony przyrody;
- Kształtowanie umiejętności racjonalnego korzystania z zasobów przyrody;
- Wprowadzenie czystych technologii, oraz utylizacji odpadów;
- Kształtowanie własnego „ja” w harmonii ze środowiskiem;
- Rozwijanie aktywnych form wypoczynku na łonie natury;
- Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego;

Zmian w sposobie dotychczasowego myślenia i zachowania człowieka należy dokonywać od najmłodszych lat jego życia. Edukację proekologiczną należy zacząć już w przedszkolu, bowiem najłatwiej jest zrealizować poprawny proces edukacji ekologicznej, gdyż nie ma tu sztywnego podziału na przedmioty lekcyjne. Dziecko wychowane w potrzebie kontaktu z przyrodą, nauczone

proekologicznego myślenia, w okresie dojrzałym, jest w stanie naprawić lub zneutralizować negatywne skutki gospodarki jego poprzedników na Ziemi.

Działania wychowawczo – dydaktyczne w tym zakresie będą odbywać się w placówce przedszkolnej i środowisku, w jakim jest usytuowana a nauczyciel powinien pobudzać dzieci do:

- przeżywania i wartościowania elementów środowiska, które wyznaczone są programem edukacji środowiskowej oraz wyrażania swych przeżyć przez różne formy ekspresji (np. wiersz, rysunek, opowiadanie, gra na instrumentach muzycznych itp.),
- zdobywania wiedzy o środowisku (głównie w środowisku społeczno-przyrodniczym) między innymi przez obserwację, badanie, eksperymentowanie, rozwiązywanie problemów oraz korzystanie z różnych źródeł informacji, które dostarczą nauczyciel, rodzic (książek, encyklopedii, filmów, programów TV programów komputerowych, itp.),
- podejmowania działań proekologicznych .

„Dzieci mogą być pełnowartościowymi partnerami dorosłych w walce o ochronę środowiska. Należy dać im tylko szansę, a wyrosnie z nich pokolenie, które umiejętnie będzie korzystało z darów Ziemi i rozwijającej się cywilizacji. Dzieci nie mają jeszcze wykształconych stereotypów, dlatego stosując odpowiednie formy i metody pracy, można skutecznie i efektywnie kształtować ich postawę, zgodną z etyką ekologiczną.”

Zaszczepiana i rozwijana od najmłodszych lat świadomość ekologiczna powinna spowodować, że przyszłe pokolenie nie będzie bezmyślne, samolubne i konsumpcyjne wobec przyrody. **Edukacja ekologiczno-zdrowotna w Przedszkolu Publicznym w Strzeszowie realizowana jest w oparciu o innowacje „Żyję zdrowo i wesoło w zgodzie z otaczającym mnie światem” .**

TREŚĆ PROGRAMU

Program skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym tj. od 3 do 6 roku życia. Edukacja ekologiczna jest „interdyscyplinarna”, treści podane w poszczególnych działach programowych muszą być ze sobą integralnie powiązane. Jednocześnie realizowanie różnorodnych zadań wychowawczo – dydaktycznych stwarza możliwości wielostronnego intensywnego uczestnictwa dziecka w działaniu, przeżywaniu i poznawaniu otaczającego świata.

Naczelnym zadaniem podczas realizacji treści zawartych w tym programie jest takie ich opracowanie przez nauczyciela, aby potrzeba poznania wynikała z zainteresowania samego dziecka. Poznawanie świata za pomocą działania i zmysłów jest dla niego sprawą nadrzędną i naturalną, biorąc pod uwagę rozwój dziecka w wieku przedszkolnym.

Program dzieli się na trzy grupy wiekowe:

1. Dzieci trzyletnie
2. Dzieci czteroletnie
3. Dzieci pięcio/sześćioletnie

Program jest linearny- oparty na zasadzie stopniowania trudności, oraz przyrostu wiadomości i umiejętności dzieci w latach bytności w przedszkolu. Przystosowany jest również do możliwości ruchowych, manualnych, emocjonalnych i umysłowych dzieci w poszczególnych grupach wiekowych.

Każda grupa wiekowa podlega trzem kierunkom oddziaływań wychowawczych:

1. Działania wspomagające rozwój zdrowia fizycznego, emocjonalnego i sprawności ruchowej dziecka;

2. Działania wspomagające rozwój intelektualny dziecka;
3. Działania wspomagające rozwój aktywności twórczej i wrażliwości estetycznej dziecka.

Formy, metody i warunki pracy

Formy i metody pracy są różnorodne, dostosowane do poziomu, wiedzy i możliwości dzieci, wieku, ich doświadczeń życiowych, nawyków itp.

Proponowane formy pracy:

- Zajęcia z całą grupą z zastosowaniem aktywnych metod pracy.
- Zajęcia w zespołach.
- Zajęcia indywidualne wyzwalające swobodną ekspresję.

Podstawową formą aktywności dziecka w przedszkolu jest zabawa. Z nią związany jest proces nauczania, na niej też oparte będą wszystkie działania związane z realizacją programu.

Proponowane metody pracy:

Realizacja programu powinna opierać się na stosowaniu aktywnych metod poznawania środowiska. Większość zadań może być realizowana w grupie. Jest to bardzo istotne w nabywaniu przez dzieci umiejętności pracy w grupie i komunikowania się. Podczas zajęć wykorzystywane są różnorodne metody, które pozwalają wszystkim przyswajać wiedzę, umiejętności, rozwijać twórczość, wyrażać ekspresję (w różnych jej formach). Są wśród nich:

- **metoda podająca:** pogadanka, dyskusja, opis, obserwacja (spontaniczna i kierowana), opowiadania, opisy, wyjaśnienia, wywiad
- **metoda eksponujące:** pokaz i przeżycie, sztuka teatralna z wykorzystaniem obrazów naturalnych, modeli , praca z literaturą turystyczno-krajoznawczą i czasopismami, gry dydaktyczne, spotkania, prezentacje multimedialne, wystawy,
- **metoda praktyczna** (badawcza- uczenie się przez działanie i doświadczanie): spacer, wycieczki, zajęcia w terenie, doświadczenia i eksperymenty, hodowla, praca dla środowiska.

Stosowanie różnych metod umożliwia organizację pracy w grupach, a także indywidualne traktowanie każdego dziecka. Dzięki temu każdy uczestnik zajęć może w maksymalny sposób rozwijać swoje zainteresowania, zdolności i umiejętności. W czasie realizacji programu metody te wzajemnie się przenikają i uzupełniają.

Środki dydaktyczne:

- Okazy naturalne, preparaty,
- lupa, kompas, termometr, taśma miernicza,
- atlasy przyrodnicze, albumy, encyklopedie,
- czasopisma, broszury, informatory, plakaty, materiały pochodzące od organizacji ekologicznych,
- aparat fotograficzny, lornetka,
- filmy video,
- teczki z materiałami gromadzonymi przez dzieci,

DZIECI TRZYLETNIE

<p>Działania wspomagające rozwój zdrowia fizycznego, emocjonalnego i sprawności ruchowej dziecka.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększanie do maksimum pobytu dziecka w ogrodzie, organizowanie tam zajęć i zabaw, szczególnie ruchowych;• Przestrzeganie zasady wietrzenia i nawilżania pomieszczeń, w których przebywają dzieci;• Włączenie dzieci do prac porządkowych klas i ogrodu poprzez czynny udział lub obserwację;• Kształtowanie nawyków kulturalno – higienicznych• Wdrażanie dzieci do racjonalnego odżywiania się• Doskonalenie sprawności fizycznej, ruchowej i emocjonalnej dzieci, przez zwiększoną ilość zabaw ruchowych• Kształtowanie u dzieci potrzeby spontanicznej
--	---

	<p>pomocy innym oraz próby wspólnego działania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie poczucia własnej wartości, pozytywnego stosunku do ludzi i przyrody
<p>Działania wspomagające rozwój intelektualny dziecka:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresowanie dzieci florą i fauną • Obserwacja zmian w przyrodzie w zależności od pory roku (np. spacery po najbliższym otoczeniu) • Prace i doświadczenia prowadzone w kąci przyrody (np. wysiew rzeżuchy, owsa, sadzenie fasoli, cebuli)
<p>Działania wspomagające rozwój aktywności twórczej i wrażliwości estetycznej dziecka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału dzieci w estetycznym zagospodarowaniu sali, gwarantującym im poczucie ładu i harmonii wewnętrznej • Podkreślanie znaczenia artystycznej twórczości dzieci przez dekorowanie pomieszczeń przedszkolnych ich pracami • Pogłębianie wrażliwości estetycznych dziecka zdobytych w kontakcie z przyrodą przez dobór odpowiedniej literatury i muzyki • Zapewnienie dzieciom stałego kontaktu z otoczeniem przyrodniczym stwarzającym możliwość samorealizacji przez aktywność ruchową • Wprowadzanie technik plastycznych takich jak: (glina, piasek, materiały przyrodnicze) • Zainteresowanie wartościami wizualnymi, dźwiękowymi, bogactwem kolorów i kształtów przyrody

DZIECI CZTEROLETNI

<p>Działania wspomagające rozwój zdrowia fizycznego, emocjonalnego i sprawności ruchowej dziecka.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększanie do maksimum pobytu dziecka w ogrodzie, organizowanie tam zajęć i zabaw, szczególnie ruchowych;• Przestrzeganie zasady wietrzenia i nawilżania pomieszczeń, w których przebywają dzieci;• Włączenie dzieci do prac porządkowych klas i ogrodu poprzez czynny udział lub obserwację;• Kształtowanie nawyków kulturalno – higienicznych• Wdrażanie dzieci do racjonalnego odżywiania się• Odkrywanie i akceptowanie przez dziecko własnego „ja”• Szanowanie inności drugiego dziecka, eliminowanie agresji i lęku w stosunku do otoczenia• Doskonalenie sprawności fizycznej, ruchowej i emocjonalnej dzieci, przez zwiększoną ilość zabaw ruchowych• Kształtowanie u dzieci potrzeby spontanicznej pomocy innym oraz próby wspólnego działania• Kształtowanie poczucia własnej wartości, pozytywnego stosunku do ludzi i przyrody
<p>Działania wspomagające rozwój intelektualny dziecka:</p>	<ul style="list-style-type: none">• Zainteresowanie dzieci florą i fauną• Obserwacja zmian w przyrodzie w zależności od pory roku (np. spacery po najbliższym otoczeniu)• Prace i doświadczenia prowadzone w kąciку przyrody-obszernacja gleby, wody i powietrza (np. przekonujące dzieci o obecności wokół nich

	powietrza niewidzialnego gazu, którym oddychają lub ze znaczeniem ciepła i światła słonecznego dla życia na Ziemi)
<p style="text-align: center;">Działania wspomagające rozwój aktywności twórczej i wrażliwości estetycznej dziecka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału dzieci w estetycznym zagospodarowaniu sali, gwarantującym im poczucie ładu i harmonii wewnętrznej • Podkreślanie znaczenia artystycznej twórczości dzieci przez dekorowanie pomieszczeń przedszkolnych ich pracami • Pogłębianie wrażliwości estetycznych dziecka zdobytych w kontakcie z przyrodą przez dobór odpowiedniej literatury i muzyki • Udostępnienie dzieciom możliwości kontaktu ze sztuką i książkami gwarantującymi wysoki poziom artystyczny • Kształtowanie u dzieci potrzeby estetycznego wyglądu własnej osoby • Zapewnienie dzieciom stałego kontaktu z otoczeniem przyrodniczym stwarzającym możliwość samorealizacji przez aktywność twórczą w tym środowisku • Wprowadzanie technik plastycznych takich jak: glina, piasek, materiały przyrodnicze, rysowanie patykiem na piasku, • Zainteresowanie wartościami wizualnymi i dźwiękowymi, bogactwem kolorystyki i kształtów przyrody

DZIECI PIĘCIO/ SZEŚCIOLETNIE

<p>Działania wspomagające rozwój zdrowia fizycznego, emocjonalnego i sprawności ruchowej dziecka.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Organizacja długiego pobytu dziecka w ogrodzie, organizowanie tam zajęć i zabaw, szczególnie ruchowych• Codzienne prowadzenie ćwiczeń kompensacyjno – korekcyjnych nawyków celu zapobiegania i korygowania wad postawy• Utrwalanie nawyków prawidłowego korzystania ze sprzętu terenowego oraz bezpiecznego poruszania się w terenie przedszkola• Stwarzanie sytuacji sprzyjających rozwojowi ekspresji ruchowej• Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpiecznego poruszania się po ulicy• Przekonywanie dzieci o konieczności używania wyłącznie własnych przedmiotów codziennego użytku (np. ręcznik)• Wyszukiwanie z otoczenia zjawisk akustycznych będących przyczyną zdenerwowania i zmęczenia (głośna muzyka, maszyny)• Wdrażanie do mówienia umiarkowanym głosem, korzystania z cichych zabawek• Uświadamianie dzieciom potrzeby racjonalnego odżywiania się i kulturalnego zachowania podczas posiłków• Zapoznanie dzieci z niebezpieczeństwem grożącym im w wyniku spożywania nieznanych grzybów, roślin, czy innych pokarmów i płynów• Kształtowanie u dzieci potrzeby spontanicznej pomocy innym oraz próby wspólnego działania i czerpania z nich radości• Kształtowanie poczucia własnej wartości,
--	--

	<p>pozytywnego stosunku do ludzi i przyrody, próby wyrabiania samooceny</p>
<p>Działania wspomagające rozwój aktywności twórczej i wrażliwości estetycznej dziecka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szczególnie zwracamy uwagę na rozwój twórczości plastycznej dziecka w otoczeniu przyrodniczym (różne wykorzystanie naturalnych materiałów, np.. piasku, muszelek, liści itp. • Pełniejsze poznawanie wartości wizualnych i dźwiękowych, bogactwem kolorystyki i kształtów przyrody • Dalsze zainteresowanie dzieci sztuka ludową, szukanie w niej wpływu przyrody • Tworzenie związków z dziedzictwem kulturowym regionu • Łączenie nastrojowych utworów muzycznych z działalnością plastyczną dzieci • Pogłębianie wrażliwości estetycznych dziecka zdobytych w kontakcie z przyrodą przez dobór odpowiedniej literatury i muzyki, malarskich dzieł sztuki
<p>Działania wspomagające rozwój intelektualny dziecka:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresowanie dzieci florą i fauną • Obserwacja zmian w przyrodzie w zależności od pory roku (np. spacer po najbliższym otoczeniu) • Prace i doświadczenia prowadzone w kąci przyrody- obserwacja gleby, wody i powietrza • Rozwijanie zainteresowań kosmicznych, miejsca Ziemi w kosmosie i jego znaczenia dla życia na planecie

	<ul style="list-style-type: none">• Znaczenie Słońca dla życia na Ziemi (źródło światła i ciepła)• Znaczenie powietrza niezbędnego do oddychania• Wykonywanie doświadczeń pozwalających dzieciom zrozumieć przyczyny zanieczyszczenia powietrza• Wpływ skażonego powietrza na zdrowie człowieka• Znaczenie wody dla życia na Ziemi• Zapoznanie dzieci ze źródłami wody i poznanie jej właściwości• Poznanie przyczyn zanieczyszczenia wody• Konieczność uprawiania gleby i wprowadzanie ekologicznych sposobów uprawy roślin• Zanieczyszczenia gleby i ich znaczenie• Znaczenie roślin i ich poszczególnych części w życiu człowieka• Obserwacja życia roślin w ogrodzie przedszkolnym• Rozwijanie wiedzy na temat ochrony środowiska• Rozwijanie wiedzy na temat różnych gatunków zwierząt i ich gatunków• Uczenie opiekuńczego stosunku do zwierząt• Rozwijanie zainteresowania środowiskiem leśnym• Wyposażenie kącika w mikroskopy, szkła powiększające, lornetki, zeszyty do rysunkowych notatek
--	---

Ewaluacja

Ewaluację programu stanowią wspólne rozmowy, dyskusje, próby oceny pracy po zajęciach. Inną jej formą jest przygotowanie gazetki tematycznej, wystawki fotograficznej po danym przedsięwzięciu lub ukazującej pewien etap prac. Narzędziami sprawdzającymi i badającymi zmiany między osiągnięciami końcowymi a początkowymi będą obserwacje dzieci, wywiady, analiza wytworów dzieci. Formami sprawdzania osiągnięć, umiejętności i wiadomości będą różne konkursy, quizy, wystawy. Przy ocenianiu postaw będzie brane pod uwagę zaangażowanie dziecka, jego aktywność w realizacji działań, samodzielność w rozwiązywaniu problemów, umiejętność pracy w grupie. Doskonałą oceną są również opinie rodziców i innych nauczycieli.

Uwagi dotyczące realizacji programu

Program „Edukacja ekologiczna w przedszkolu” jest przewidziany do realizacji podczas zajęć w poszczególnych grupach wiekowych oraz np.: koła ekologicznego dla dzieci 5-6 letnich. Realizacja programu opierać się będzie na metodach i formach aktywizujących sfery emocjonalne i poznawcze dzieci. Program ten to jeden ze sposobów na zdrowe środowisko, ale także pomysł na zintegrowanie życia rodzinnego, atrakcyjnego spędzenia czasu wolnego i uświadomienie dzieciom własnych możliwości. Konkretnie działania na rzecz ochrony środowiska uczą tolerancji, łagodzą agresję, rozwijają umiejętności harmonijnego współistnienia i współdziałania z ludźmi i z przyrodą.

Literatura:

1. Brzeziński A.: Rady na odpady, czyli jak przeżyć inwazję śmieci. Białystok 1998,
2. Drągowski A. Faliński J., Lenart W. Macioszczyk A.: Podstawy ochrony środowiska. Warszawa 1994,
3. Haladyn K.: Ochronę środowiska rozpoczynamy od naszego domu. Wrocław 1992,
4. Karaczun Z.: Ochrona środowiska. Warszawa 1999,
5. Korzeniowski A.: Ekologia zużytych opakowań. Poznań 1999,
6. Krań – Schmid M.: Podróż kropli wody. Poznań 1995,
7. Patterman R.: Zabawy w naturze na każdą porę roku. Kielce 1999,
8. Soida D. Kotynia T.: Edukacja ekologiczna w terenie - pomysły i pomoce. Kraków 1995,
9. Soida D.: Bądź mistrzem – przyjacielem, czyli edukacja ekologiczna na wesoło. Kraków 1996,
10. Szymanowicz M.: Odkrywam mój świat.
11. Zygiel J.: ABC recyklingu.
12. Niezbędnik dyrektora przedszkola

Propozycje scenariuszy zajęć:

Temat: **GDZIE JEST POWIETRZE?**

Forma: zabawy badawcze

Cele:

- obserwacja ruchu, kierunku i siły powietrza
- zapoznanie ze znaczeniem powietrza w życiu człowieka

Czas realizacji: 2 godz.

Środki dydaktyczne: balony, patyczki z przywiązanymi paskami bibuły

Organizacja zajęć:

Nauczycielka planuje przeprowadzenie zajęć w czasie wietrznego dnia.

Kładzie wówczas na stoliku „wiatromierze” i paczkę przewiazaną czerwoną wstążką.

Przebieg zajęć:

- Dzieci razem z nauczycielką otwierają paczkę i oglądają znajdujące się w niej kolorowe balony.
-*Co zrobimy z tymi balonami?*
- Po podjęciu decyzji każde dziecko próbuje nadmuchać swój balon.
- *Kto zgadnie, dlaczego balony powiększają się?*
- Ma miejsce krótka rozmowa, a następnie powolne wypuszczanie powietrza z balonów w kierunku własnych twarzy, żeby dzieci odczuły istnienie, ruch i siłę wydobywającej się zawartości balonów.
- Nauczycielka wyjaśnia zaobserwowane zjawisko i dla potwierdzenia nadmucha je jeden z balonów do granic jego wytrzymałości, a drugi przekłuwa szpilką.
- Dzieci zaproszone do zabawy ruchowej pt. *Baloniku nasz malutki*
- Po zabawie nauczycielka otwiera szeroko okno, by uświadomić potrzebę wietrzenia pomieszczeń i zwrócić uwagę na wietrzną pogodę.
- Po kilku ćwiczeniach grupa wychodzi do ogrodu przedszkolnego aby tam kontynuować zabawy badawcze.

Wielkie sprzątanie świata - scenariusz na Międzynarodowy Dzień Ziemi

Scenariusz zajęć dla dzieci 6-letnich.

Temat: Międzynarodowy Dzień Ziemi.

Cele ogólne:

- uwrażliwienie dzieci na problem zanieczyszczenia środowiska
- uświadomienie dzieciom roli człowieka w procesie przekształcania środowiska przyrodniczego
- rozwijanie postaw proekologicznych
- kształtowanie emocjonalnego stosunku do przyrody.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- potrafi dostrzec ujemne i dodatnie zjawiska w otaczającym nas środowisku i wyciągnąć z tego odpowiednie wnioski
- wie, że wszyscy ludzie muszą dbać o środowisko naturalne
- recytuje wiersze i śpiewa piosenki o tematyce ekologicznej
- wspólnie z rówieśnikami rozwiązuje problemy i powierzone im zadania
- sprząta otoczenie przedszkolne
- wie, że po skończonej pracy należy dokładnie umyć ręce
- wykonuje z różnorodnych materiałów pracę plastyczną
- współpracuje w grupie.

Metody:

- aktywizujące twórczą działalność dziecka:
 - plastyczne - wykonywanie stworka ze śmieci
 - zabawy i gry ruchowe
 - inscenizacja
 - elementy pedagogiki zabawy
- rozmowa, pokaz, ćwiczenia praktyczne.

Formy pracy:

- indywidualna
- w parach
- w grupach
- zespołowa.

Pomoce:

Worki na śmieci, rękawiczki gumowe, zagadki, wiersze, nagrania magnetofonowe, materiały przyrodnicze, różnorodne odpadki symbolizujące śmieci, miotły, stare koszule lub fartuchy, pacynka przedstawiająca śmieciarza, dyplomy, cukierki.

Przebieg:

1. Powitanie dzieci piosenką.

Dzień dobry, dzień dobry wam,
Pięknie witamy się.

Podajmy sobie ręce obie,
Dzień dobry, dzień dobry wam.

2. Wprowadzenie poszczególnych grup w obchodzenie święta Dnia Ziemi:
Światowy Dzień Ziemi po raz pierwszy obchodzono 22 kwietnia 1970 r. w Stanach Zjednoczonych. W ten sposób ludzie chcieli zaprotestować przeciwko dalszemu niszczeniu środowiska naturalnego. Co roku tego dnia mieszkańcy Ziemi zwracają szczególną uwagę na spustoszenia, jakich dokonał człowiek na swojej planecie, na to, jakie są tego konsekwencje i co należy zrobić, aby poprawić stan naszego środowiska. Każdy z nas powinien zastanowić się, jak pomóc chronić przyrodę w najbliższej okolicy. Zapraszamy na apel z okazji Dnia Ziemi.
3. Pacynka umieszczona na ręce nauczycielki, przybierając groźną minę, mówi:

**Ja jestem śmieciarz nad śmieciarzami
co nie przejmuje się roślinami,
ni zwierzętami, ani też nawet dziećmi!
No bo co mogą zrobić tak małe dzieci,
aby nie rosła góra śmieci?
(wyrzuca na scenę stertę różnorodnych śmieci)**

4. Na scenę wchodzi dzieci i przedstawiają inscenizację

"O kłopotach leśnego krasnala"

Scena przedstawia las. Wbiegają z hałasem dzieci, rzucają śmieci, krzyczą. Zajączek i sarna uciekają, zasłaniając uszy. Potem scena pustoszeje i wychodzi Krasnal.

**Krasnal:
Co za hałas,
bolą uszy;
zając z sarną uciec musiał.
Wszędzie trawa wygnieciona.
Tu papier, tam puszka rzucona.
Czy wy, dzieci, nie wiecie,
że nie krzyczy się w lesie?
Że nie rzuca się śmieci?
Co za dzieci, co za dzieci!
Jak ten las
wygląda teraz?!
(Siada smutny na kamieniu. Wchodzi dwoje dzieci).**

Dziewczynka:
**Nie smuć się, krasnalu miły,
bo choć tu śmieciarze byli,
to nie wszystkie przecież dzieci
rozrzucają wszędzie śmieci.
Zaraz wszystko posprzątam.**

Chłopiec:

**A śmieciarzy wygonimy
i do lasu wejść wzbronimy.**
(Sprzątają śmieci).

Na scenę wchodzi chłopiec 2 i dziewczynka 2 i opowiadają, co stało się za szkołą na boisku według wiersza I. Sikiryckiego "Sznurek Jurka".

Dziewczynka 2:

**Tuż za szkołą, bardzo blisko,
Kiedyś tam wyrzucił Jurek
Poplątany, stary sznurek.
A nazajutrz obok sznurka
Od banana spadła skórka
Wyrzucona przez Karola.
Tam też wkrótce Jaś i Ola
Wyrzucili bez wahania
Swoje torby po śniadaniach.
Stos papierków po cukierkach
Wysypała tam Walerka.**

Chłopiec 2:

**Na papierki spadła ścierka,
Jakaś pusta bombonierka,
I od lodów sto patyków,
Pustych kubków moc z plastiku,
Wyskubane słoneczniki,
Jeden kalosz, nauszniki,
Stare trampki, piłka z dziurą,
Połamane wieczne pióro,
Kilka opon od rowerów
I ogromny stos papieru.
Oto tak, od sznurka Jurka,
Wnet urosła śmieci górka.
A z tej górki wielka góra,
Której szczyt utonął w chmurach.
Nie ma miejsca na boisko,
Lecz śmietnisko mamy blisko.**

5. Na scenę wchodzi nauczycielka i przeprowadza rozmowę z dziećmi na temat wiersza.
 - o W jaki sposób boisko zamieniło się w śmietnik?
 - o Jak oceniacie postępowanie Jurka i jego kolegów?
 - o Czy Jurek przewidział konsekwencje wyrzucenia przez siebie poplątanego sznurka?
6. Zaśpiewanie piosenki na melodię "Kiedy wiosna przyjdzie do nas".

Śmieci świat opanowały, całą ziemię zasypały
Przyrodę zasmuciły, ciężko jej tak żyć.

Ref. Nie chcemy śmieci, zwierzęta i my, dzieci.
Lubimy dom z ogrodem i świeżą czystą wodę.
Kochamy słońce i piegi na biodronce.
Przedszkolak każdy wie, ekologia ważna rzecz.

Gimnastykę uprawiamy, o przyrodę zawsze dbamy
Nie śmiećmy i czyścimy, co się tylko da.

Ref.: Nie chcemy śmieci...

Szanuj lasy i zwierzęta, niechaj każdy zapamięta
Ziemię piękną i zieloną wszyscy chcemy mieć.

Ref.: Nie chcemy śmieci...

7. **Zabawa ruchowa "Taniec ze śmieciami"**: uczestnicy dobierają się parami i tańczą w rytm muzyki, trzymając wybrany śmieć rzucony przez śmieciarza między wymienionymi częściami ciała: między dłońmi, brzuchem, łokciami, kolanami itp., ale bez pomocy rąk.
8. Recytacja wiersza- Adriana Rybaka

**Szanujmy naszą Ziemię
Nie zaśmiecajmy, nie niszczy
Naszych lasów i łąk
Niech rzeki czyste płyną.
Albowiem w czystych parkach
Piękniej pachnie każdy kwiat
I drzewa lepiej rosną
I głośniej śpiewa ptak.
W zaśmieconych miejscach
Jest szaro, smutno i brzydko
Tam nawet nie chce żyć
Żadne zwierzątko.
A więc, przyjacielu drogi,
Wrzucaj śmieci do kosza
A nie na ziemię.**

Na scenę wchodzi dzieci przebrane za wodę, powietrze i ziemię.

Woda:

**O, ja woda - byłam kiedyś czysta, modra,
Gdzie moja uroda?
Byłam kiedyś jasna i przejrzysta,
Płynęłam w rzekach szybko i zwinnie.
Co się stało?
Któż to zrozumie? Teraz zgęstniałam
I często wzburzona w kolorach chemii
Stoję w swych korytach lub leniwie rozlewam się po Ziemi,
Trując rośliny, zwierzęta i ludzi,
Choć Ziemia woła pomocy
I nie chce, by ją brudzić.**

**A cóż ja mam zrobić?!
Ze złości się pienie,
Lecz sama tego nie zmienię.
O, ja biedna woda,
Gdzie moja uroda?**

Powietrze:

**O, ja biedne powietrze
Martwię się, że głos mój
Do was wkrótce nie dotrze.
Jakże mam się bronić?
Przed dymem Śląska czy Łodzi?
On mi naprawdę szkodzi!
Ja ciężko dyszę, gdy lamenty Ziemi słyszę,
Zsyłam na nią kwaśne deszcze,
A przecież nikt tego nie chce.
Jakże mi smutno, że miast nie widzę,
Bo brzydki smog nad nami wisi
I wszystko wokół się dusi i kisi.
Człowieku - czy tak być musi?
Ty tego chcesz?**

Ziemia:

**Pamiętaj, człowieku - jestem Ziemią jedyną
Kiedyś byłam kochana i szanowana,
Aleś Ty mnie podeptał i zlekceważył,
Chociaż pragnę, byś nadal tutaj żył
Skryłeś w moim wnętrzu
Różne straszidła
Robiłeś porządki,
Przez co ja - zbrzydłam.
Spuchłam w środku
Często choruję
A ty mnie trujesz.
Stawiasz przede mną wielkie zadania,
choć niemożliwe do wykonania.
Daj mi szansę, pomocy wołam,
Niech głos mój rozejdzie się dookoła.
Żądam nade mną czystego powietrza
I czystej wody dla mej ochłody.
Wołam ratunku przed kwaśnym deszczem,
Boję się chemii, ohydnych śmieci
I wielu niebezpieczeństw jeszcze.**

9. Wspólne odśpiewanie piosenki "Moja planeta" Majki Jeżowskiej.

**Moja planeta jest całkiem nie z tej ziemi
Moja planeta nie ma ceny
Moja planeta jest rano niewyspana
Moja planeta jest tam, gdzie Ty i mama.**

**Moja planeta nie spadła tu z Księżyca
Moja planeta to tajemnica
Moja planeta raz zimna, raz przegrzana
Moja planeta jest tam, gdzie Ty i mama.**

**Ref. SOS - to Ziemia woła ludzi
Jutro tlen już trudniej będzie zbudzić
SOS - ratujmy siebie sami
SOS - do siebie wysyłamy.**

**Moja planeta miłości się nie boi
Moja planeta broń rozbroi
Moja planeta zna dobre obyczaje
Moja planeta nam wszystkim dłoń podaje.**

Ref. SOS - to Ziemia woła ludzi...

**Tak, to prawda
Ziemia była szczęśliwa
Ale teraz musi
Teraz musi być żywa.**

Ref. SOS - to Ziemia woła ludzi...

10. Wchodzi nauczycielka i zaprasza wszystkie dzieci do sprzątanania terenu przedszkola, dzieci otrzymują ochronne rękawice, worki na śmieci i maszerują na plac przedszkolny z piosenką na ustach.

"Duszki, duszki, duszki leśne" (słowa D. Gellner, muz. A. Pałac)

**Żyją w lesie małe duszki
Które czyszczą leśne dróżki
Mają miotły i szufelki
I do pracy zapał wielki.**

**Ref. Duszki, duszki, duszki leśne
Wstają co dzień bardzo wcześnie
I ziewając raz po raz
Zaczynają sprzątać las (bis).**

**Piorą liście, myją szyszki,
Aż dokoła wszystko błyszczczy,
Muchomorom piorą groszki
Bo te duszki to czyścioszki.**

Ref. Duszki, duszki, duszki...

**Gdy ktoś czasem w lesie śmieci
Zaraz duszek za nim leci**

**Zaraz siada mu na ręce
Grzecznie prosi: nie śmieć więcej.**

Ref. Duszki, duszki, duszki...

11. Oczyszczenie terenu przedszkola według przydzielonych wcześniej przez nauczyciela zadań.
12. Dzieci wykonują Stworka-Śmieciorka ze zgromadzonych odpadów (pudełek, puszek, patyczków itp.)
13. Uroczyste ślubowanie:

**Przyrzekamy!
chronić przyrodę,
oszczędzać wodę,
dokarmiać ptaki,
dbać o zwierzaki,
kwiaty hodować,
drzewa szanować,
nie hałasować,
Ziemię ratować,
nigdy nie śmiecić,
i uczyć tego wszystkie dzieci!!!**

14. Podziękowanie wszystkim uczestnikom za wspólną zabawę, wręczenie reprezentantom grup pamiątkowych dyplomów, poczęstowanie cukierkami.

Literatura:

1. Kruk H., "Z ludźmi i przyrodą". Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1991.
2. Kutylowska G., "Ekologia w przedszkolu". Wydawnictwo Didasko, Warszawa 1997.
3. T. Gałczyńska (red.), "Ten piękny tajemniczy świat. Edukacja ekologiczna w przedszkolu". Centrum Informacji o Środowisku UNEP/GRID, Warszawa 1997.

Zbiory własne wierszy.